

TORONTÁI

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Becskerek, Obiliteva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontái, Veliki Becskerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D	

A pénzügyi bizottság hétfőn kezdi meg újra üléseit.

Beograd, jan. 8.

A politikai életben egyrészt a gör. keleti karácsonyi ünnepek, másrészt Pasity elutazása miatt teljes eseménytelenség állott be. Pasity miniszterelnök a családjával együtt Cavtatba utazott, ahol leányánál tölti el a karácsonyi ünnepeket.

A kormány vezetését Gyuricity Márkó vette át mint legidősebb miniszter, azonban a miniszterek legnagyobb része nem tartózkodik a fővárosban és így tulajdonképpen semmisen történik hétfőig, amikor a politikai élet újra megkezdődik a pénzügyi bizottság üléseivel.

A lengyel-szovjetország kereskedelmi kapcsolat nehézségei

Varsó, jan. 8.

Lengyel lapok jelentése szerint a lengyel kiviteli bizottságnak moszkvai utazása nem hozta meg a várt eredményt. Ugy hírlik, hogy a lengyelek nem fogadhatják el az oroszok követeléseit. A szovjet hatóságok nem akarják megengedni, hogy a lodzi gyárosok saját raktárházakat rendezzenek be a szovjetunió területén. A legnehezebb feltétel azonban az, hogy azon lengyel árukat, amelyeket három hónap leforgása alatt nem tudtak Szovjetországban eladni, vissza kell szállítani Lengyelországba.

Lengyel körökben ezt a feltételt absolute elfogadhatatlannak tartják és úgy vélik, hogy a szovjet hatóságok azért szabták meg ezt a feltételt, mert remélték, hogy így olcsó áron sikerül majd az árukat megkapni, mert a lengyel gyárosok igyekeznek majd az árut inkább olcsóbban adni, semmint, hogy Lengyelországba visszazállítsák. A lodzi lapok hangsúlyozzák, hogy egy rendes kereskedelmi szerződés megkötése előtt nem lehet a lengyel-szovjetország kereskedelmi kapcsolat kiépítésére számítani.

TÖZSDE

Január 8.

Budapest. A terménnytőzsde üzletelen. Buza 407.50, rozs 242½, takarmányárpa 250, sörárpa 330, köles 220, zab 260, korpa 175, tengeri 185.

Megtalálták a hamis frankosok nyomásához használt gépek részeit.

Mit vall Windischgrätz és Nádossy. — Ulain Ferenc visszaérkezett Budapestre.

A hamis ezerfrankosok ügyében ma már ugyszólván teljesen kiderültek a legapróbb részletek is. Windischgrätz és Nádossy országos főkapitány, de főleg Gerő műszaki tanácsos vallomásából teljesen rekonstruálható a hamisítás technikai és adminisztratív része és most már a büneset etikai — ha lehet ilyenről szó — hátterének a kinyomozására törekszik a rendőrség.

Mai tudósításunk az eseményről a következő:

Budapest, jan. 8.

Ulain Ferenc nemzetgyűlési képviselő szerdán este hazaérkezett Olaszországból. Csütörtök reggel a törvényték épületébe sietett, ahol az egybegyűlt újságírók előtt izgatott hangon mondotta el véleményét a frankhamisításról.

— Lehetetlen dolog — mondotta többek között, — hogy külföldi állam beavatkozására, mintegy kényszernek engedve letartóztatják Nádossyt, akit a legbecsületesebb embernek ismernek. De még ha nem is lenne az, akkor sem lett volna szabad a kormánynak ilyen tenni. A kormány akkor járt volna el helyesen, ha nem engedi meg idegen állambeliéket az országban való nyomozást. Ezt kellett volna tennie az ország érdekében, hogy felszabadítson bennünket minden külföldi beavatkozástól.

— Felfogásom szerint különben sem lehet büncselekményről szó. A híres angol miniszterelnök Pitt, aki szintén Franciaország letérésére törekedett, hamis bankjegyekkel két ízben is operált és azokat Párisban forgalomba hozta. Akkor a francia sajtó sem irt oly hangon, mint a jelen esetben, az angol miniszterelnök eljárását nem minősítette egyébnek, mint államcsínynek.

Elmondotta még Ulain, hogy azért jött Pestre, hogy lássák: nem akar megszökni. Még tegnap este jelentkezett az ügyészségen, de Stracha főügyészt nem találta hivatalában.

Mit vall Windischgrätz herceg?

Windischgrätz Lajos herceg Strache főügyész előtt tett vallomásában, amelyben elismerte a frankhamisítási ügyben való szereplését, a többek között így vallott:

Elismerem bűnösségemet, mert az amit tettem, a büntetőtörvénykönyvbe ütközik, de nem ismerem el a történelem előtt, mert amit tettem, a nemzet érdekében tettem, az nem ütközik a nemzet érdekeibe, sőt azokat szolgálta.

Nádossy Imre, Windischgrätz vallomása szerint, mindenről tudott, mert többször megbeszélte vele a dolgot. Mikor először hal-

lott róla, hogy komornyikja részt vesz a frankhamisításban, megkérdezte Nádossyt, hogy tegyen e feljelentést, amire Nádossy kitérő választ adott. Ő azután nem avatkozott semmibe, hagyta, hogy minden menjen a maga útján. Mikor tudomást szerzett arról, hogy a hamis pénzt külföldre viszik, ezt újra megemlítette Nádossy előtt, aki mindenről tudott. Hogy egyesek egyéni nyereszkeedésre használták volna fel a frankhamisítást, arról nem tud.

Mit mond Nádossy a hamisításról?

Nádossy Imre, a volt országos főkapitány vallomásában így nyilatkozott:

— Beismerem, hogy könnyelműen cselekedtem, de hazám érdekében elvesztettem fejemet.

Ezután elmondja a már ismert részleteket, hogy miképpen szerezte meg Jankovits Arisztidnek a futárigazolványt, hogy peccseltette le a bördöndjét. A miniszteri tisztviselő kérdésére tényleg azt felelte nevetve, hogy a bördöndben hamis pénz van, de ezzel el akarta háritani a gyanút. Ha a frankhamisítási akciót nyereszkeedésből csinálták, úgy csunyan félrevezettek, undorítóan becsaptak, fejezte be vallomását Nádossy.

Megtalálták a hamis bankó nyomásához használt géprészeket.

A tegnapi nap szenzációs fordulatot hozott a hamis ezerfrankosok ügyében. A rendőrség ugyanis megtalálta az egyik gyanúsított vallomása alapján a bankónyomáshoz használt klisék és géprészek összetört alkatrészeit.

Hogy készültek a hamis ezer frankosok.

Gerő László részletes vallomásában előadja, hogy a hamis bankjegyek kliséit ő készítette és Virág János főgépmester, Kis Lajos és Sparling László gépmesterek és Hála József, Parragh László műszerészek nyomták a körülbelül 25 ezer darab ezer frankost, amelyből azonban sok rosszul sikerült, úgy hogy nem lehetett használni. A nevezett segítőársak mind beismerésben vannak, úgy hogy a rendőrség ugyancsak letartóztatta őket.

Gerő azt vallja továbbá, hogy a bankjegyek előállításához használt gépeket összetörte és Nemes és Stein ócskavakereskedőknek adta el. A bankjegyek összes színvázlataiból két-két klisé készítették, amelyeket az ő utasítására Parragh László műszerész a használat után igen nagy hőfok mellett beolvastott. A rendőrség Nemes és Stein ócskavakereskedőknél meg is találta az összetört gép részeit.

Gerő vallomásának végén megjegyzi, hogy az egész elkészített bankjegymennyiséget Windischgrätz herceg vette át és vitte magával.

A nyomozás során tegnap a következő letartóztatásokat eszközölte a rendőrség:

Szörcey József kormányfőtanácsost, a Nemzeti Szövetség elnökét és a Társadalmi Egyesületek Szövetségének alelnökét tartóztatták le. Mindkét egyesületnek Albrecht főherceg a védnöke.

Aki a hamis bankókat rajzolta.

Letartóztatták Gerő László műszaki tanácsost, aki bevallotta, hogy a hamis bankjegyeket a térképészeti osztályon készítették. Ő rajzolta és készítette a kliséket, majd kinyomtatták a bankókat Bahring László üzemvezető segítségével — akit ugyancsak letartóztattak. Majd a bankjegymennyiség kinyomása után feltűztették a megmaradt papírokat és összetörték a gépeket és kliséket. Ezeket a géprészeket találták meg azután a nyomozó detektívek.

Letartóztatták Polnay Lászlónak, az Atlantica elnökgazdájának 25 éves fiát, aki a rekeszes bördöndöt vette és a hamisítók rendelkezésére bocsátotta. Érdekes, hogy Polnay híhű zsidó, míg fia a legszélsőségesebb antiszemita és állandóan a fajvédők üzemleiben vett részt.

Ifj. Andor Endre a következő letartóztatott, aki Andor ny. államtitkár fia. Ifj. Andor Endre Milánóban igyekezett hamis ezer frankosokat elhelyezni, de ott rájöttek machinációira és a magyar egyesület feljelentésére a hatóságok nyomozása elől Budapestre szökött.

Ugyancsak letartóztatásban van Faragó Andor vegyész-mérnök, aki a hamisítás technikai része körüli vegyészeti kérdések megoldásával foglalkozott.

Gerő László érdekes vallomásában még a következőket mondotta:

A herceg rendelkezésemre bocsájtott több valódi ezer frankos bankjegyet. Ezek alapján készítettem a másolatokat és pedig először nagyított fényképfelvételt, azután rajzot. Ez szolgált alapul a klisék elkészítéséhez. A nagyításra azért volt szükség, hogy a rajzot könnyebben elkészíthessem, mert a nagyított fényképről könnyebb volt utánozni. A rajz után újabb fénykép készült, erről vésték köre egymásután négy ábrában a rajzot, ami a különböző szinezésre szolgált. A kőben levő klisé levonatait megrögzítették és ezekről a lemezekről nyomták a hamis bankkókat a retek-utcai intézet pincéjében. Ott voltak elhelyezve a kövek is, amelyekről az ezer frankos utánzatait levonták.

Ezután elmondotta még Gerő, hogy amikor kiderült a frankhamisítás, ő azonnal elakarta pusztítani, de Windischgrätz herceg azt mondta, hogy még várjon.

Honnan származik a bankjegynyomógép?

Szenzációs fordulat a világra szóló botrányban, hogy megállapították, honnan erednek a hamis ezerfrankosok előállításához szükséges precíz kidolgozású gépek. A rendőrségi nyomozás nagyszerű munkát produkált, amikor tegnapi pontosan megállapította, hogyan kerültek a bankjegynyomógépek a hamisítók birtokába.

Megállapítást nyert, hogy az elmúlt év közepén egy lipcei cég megvételre ajánlott a Magyar Nemzeti Banknak egy bankjegynyomógépet, amelyet az elvi megállapodás létrejötte után Budapestre is szállított. A vétel elmaradt, de a cég nem szállította el azonnal a gépet Budapestről, hanem engedélyt kért arra, hogy a Nemzeti Bank raktárában helyezhesse el, amihez az igazgatóság hozzá is járult.

A lipcei cég röviddel ezután eladta Windischgrätzéknek a bankjegynyomógépet, akik annak elszállításáról maguk gondoskodtak. Hogy hová szállították el akkoriban a gépet és felszerelését, a Nemzeti Bank személyzete nem tudja.

Rába Rezső kihallgatása.

Rába Rezső, Windischgrätz herceg magántitkárának kihallgatása tegnap egész nap folyt. Rövid déli megszakítással, délután folytatták a délelőtti megkezdett kihallgatást, amely érdekes részletekben bővelkedett és nagy mértékben elősegíti a nyomozás további sikerét. Beavattak úgy tudják, hogy Rába vallomása értékes adatokkal egészítette ki a nyomozás eddigi eredményét, bár a kihallgatás részleteit egyelőre nem hozzák nyilvánosságra, nehogy idő előtti közléssel ártásnak a mindenre kiterjedő rendőri vizsgálat sikeres lefolytatásának.

Polnai Pétert, az „Atlantica” vezérigazgatójának fiát, akit esütörtökön délután letartóztattak, ma szabadlábra helyezték. Az este folyamán tett újabb vallomásában kijelentette, hogy Marsovszkinak tényleg ő adta a bőröndöt, nem tudta azonban, hogy milyen célra volt szükséges. Halvány sejtelmé sem volt arról, hogy a bőröndben hamis ezerfrankosokat akarnak kiesempészni és azt hitte, hogy eszupán valamilyen csekély értékű selyemholmi kiszállításáról van szó.

Miért hamisítottak?

Érdekes, hogy a letartóztatottak nagy része azt vallotta, hogy a frankhamisítást etikai okokból követték el. A mostani alkalmat találták a legalkalmasabbnak arra, hogy a

francia frank romlásán dolgozzanak és ilyenformán bosszulják meg a Magyarországra sérelmes trianoni békeszerződést, amelynek létrehozásában kizárólag Franciaország volt a vezető szerep.

A miniszterek tanácskozása.

Bethlen István miniszterelnök, a Pesti Napló értesülése szerint, esütörtök este fél 7 órakor fontos tanácskozásra ült össze Rakovszky Iván belügyminiszterrel és Pesthy Pál igazságügyminiszterrel. A tanácskozás a késő éjjeli órákig tartott és azon hír szerint a bankhamisítással kapcsolatos rendészeti, közigazgatási és igazságügyi intézkedésekről tárgyaltak.

Korányi követ visszatér Párisba.

Korányi Frigyes báró esütörtökön délután 5 órakor audiencián jelent meg Horthy Miklós kormányzónál. Korányi báró kihallgatása azzal kapcsolatos, hogy a párisi magyar követ ma visszatér államhelyére.

Bethlen a kormányzónál.

Bethlen miniszterelnök, minthogy a rendőri kihallgatások nyomán a hamis frankosok ügye ugyszólván teljesen tisztázódott, kihallgatáson jelent meg délután Horthy Miklós kormányzónál, akinek részletes és kimerítő jelentést tett az ügy minden fázisáról.

A kormányzó teljes megaláztatással vette tudomásul a miniszterelnök jelentését és annak a reményének adott kifejezést, hogy a nyomozó hatóságok munkáját az ország érdekében a legteljesebb siker fogja koronázni.

Nyilatkoznak a társadalmi egyesületek vezetői.

Báró Perényi Zsigmond, a Magyar Nemzeti Szövetség elnöke nyilatkozott a lapok munkatársai előtt Szöröcsy kormányfőtanácsosnak letartóztatásával kapcsolatban. Báró Perényi Zsigmond azt mondja, hogy Szöröcsy alelnöki tisztségéről már régebben lemondott volt és hogy működése kizárólag a magánember ténykedése, ami sehogyszem hozható összefüggésbe a Magyar Nemzeti Szövetségnél viselt tisztségével.

Albrecht herceg a Társadalmi Egyesületek Szövetségének elnökéhez, Baross Gáborhoz, levelet intézett, amelyben bejelenti, hogy Szöröcsy kormányfőtanácsosnak a hamis bankjegyek bűnyűjében való szereplése miatt az egyesület kormányzói méltóságáról lemond.

Az Országos Kaszinó választmá-

nya tegnap Teleky Pál gróf elnöklése alatt ülést tartott, amelyen tudomásul vették Nádossy Imre országos főkapitány levelét, amelyben az igazgatósági állásról való lemondását és a Kaszinóból való kilépését jelentette be.

Tovább nyomoznak külföldön.

A francia és holland rendőrható-

ságok megkeresésére Düsseldorfban és Kölnben is kutattak a frankhamisítások dolgában, mert alapos a gyanu, hogy itt is sikerült hamis frankokat forgalomba hozni.

Hír szerint Achenben is forgalomba hoztak hamis ezerfrankosokat.

Husz millió hamis frank került forgalomba.

Páris, jan. 8. A külügyminisztérium közölte, hogy a külföldről beérkezett jelentések szerint eddig husz millió névértékű hamisított francia frankbankjegy forgalomba hozatalát állapították meg.

A külföldi sajtó a hamisításról.

A római „Tribuna” részletesen foglalkozik a nagy port felvert frankhamisítással és vezércikkben a sajnálat hangján ír a történetekről. Magyarországon az elhelyezkedni nem tudó, állásukat veszített fél millió tisztviselő veszélyes holt-tömegé vált az állam számára. A bekövetkezett események felett nem lehet csodálkozni.

A londoni Times dicsérettel em-

lékezik meg Bethlen miniszterelnök erélyéről, amelynek köszönhető, hogy a rend és nyugalom nem borult föl az egész országban. Megjegyzi a lap, hogy Magyarországot a külföldön hamisan értékelik, mert a magyar hírek tulnyomó részét Bécsből röpitik világgá. Az örök osztrák-magyar antagonizmus miatt, amelyet újabban még az eltérő kormányforma is nagyít, nagyon óvatosan kell fogadni minden Bécsből keltezt hirt.

A hamis frankokból majdnem osztrák államkölcson lett.

A „Magyar Hirlap”-nak jelentik Bécsből: A bécsi rendőrség megállapította, hogy herceg Windischgrätz Lajos az utóbbi időben háromszor tartózkodott Bécsben és tárgyalásokat folytatott arról, hogy nagyobb frankkölcson juttasson az osztrák kormány rendelkezésére.

Az ajánlatot tárgyalás alá is vették és noha a herceg által ajánlott feltételek kedvezőek voltak, azt mégis visszautasították, mert Windischgrätz nem tartották eléggé komoly embernek arra, hogy a frankkölcson valóban le tudja bonyolítani.

Megállapította a bécsi rendőrség azt is, hogy Windischgrätz Bécsben több táviratot adott fel, amelyek a hamis frankok terjesztésével megbízott embereknek szóltak a külföldre.

Windischgrätz szökni készült.

Az „Az Ujság” arról értesül, hogy Windischgrätz Lajos herceg a legutóbbi időben a szökés gondolatával is foglalkozott. Két héttel ezelőtt ugyanis Bécsben járt, ahol a triest-i Lloyd helyiségeiben járt és az iránt érdeklődött, hogy mikor indul hajó és mennyibe kerül egy első osztályú jegy Bombayba.

A frank-ügy külföldi hírei.

A Hamburgban letartóztatott Olesváry Jenőt a német rendőrség nem adja ki, mert erre nincs ok. A német rendőrség úgy látja, hogy Olesváry hamisított pénzzel utazott

és azt saját céljaira váltotta be és használta föl.

Olesvárinál még száz darab hamis ezerfrankost találtak, de valószínűnek tartják, hogy sokkal több volt nála, mert duplafenekü bőröndjében nagy mennyiséget helyezhetett el. Azonkívül Olesváry hosszú ideje utazgat már Európában és legutóbb Skandináviában járt, valószínű, hogy ott is hamis pénzt helyezett el.

Párisból jelentik: Benoist és Vidal rendőrbiztosok megérkeztek Párisba, hogy budapesti kiküldetésükről beszámoljanak.

Egy szerémi malomnak szüksége van egy önálló könyvelőre és levelezőre

aki a szerb és német nyelvet beszéli és jártassága van malomügyekben, esetleg más malmokban alkalmazva is volt.

Közelebbit a „Nevezta” (Menyasszony) üzletében, V. Becskerek, Aleksandrova (Fő) utca

21 éves gimn. érettségizett fiatal ember, egy évi megyei közigazgatási gyakorlattal, perfekt szerb-magyar,

ÁLLÁST KERES

ügyvédi irodában, bankban, kereskedelmi vagy iparvállalatnál stb. 10 Szerb órákat is ad. Cím a kiadóhivatalban.

Ljubisa Pichert Hajduk Veljkova (Merczi) utca 2!

napi áron házhoz szállít vágott fát, kokszt, szenet, faszenet, hasábfát stb.

Válasz

A „Bá

6-iki szá

pökség és

men cikk

nát terül

tratura a

alapszabá

A cikk r

alapszabá

helyzet

házi ható

között

nézetelt

A becs

pár hétt

testületi

tessé ez a

azóta olv

gyalások,

tek a leh

tessenek.

Az új a

helybeli

testületi

mással b

tottuk se

ügy érde

déssel a

foglalkoz

végleges

És mos

lanul m

Napló”. A

gokat oly

a kevésb

előtt azt a

mintha in

zetőitől a

tünk nem

ség vezet

ben a tek

dr. Vára

r. kath. l

mik az é

Napló e

bi inform

— Tény

Bácsmeg

katarsa e

ügyeiről

tározatta

ezt a két

belügyén

mosnak t

ság előtt

nem volt

sajtóban

újra, hog

nyilvános

a Bácsm

tem, hog

máresak

a kérdés

— A

katarsa e

nek dac

foglalkoz

lentetten

semmifé

mennyibe

tom elle

ban a r.

nyilván

A róm. kath. hitközség új alapszabályai.

Válasz a Bácsmezei Napló cikkére. — A hitközség vezetőségének nyilatkozata.

Beeskerek, jan. 8.

A „Bácsmezei Napló“ január 6-iki számában „Hare a bánati püspökség és a hitközségek között“ címen cikket közöl, amelyben a Bánát területére az apostoli adminisztratura által kiadott új hitközségi alapszabályok ügyével foglalkozik. A cikk részletesen ismerteti az új alapszabályok körül keletkezett helyzetet, amelynek során az egyházi hatóságok és egyes hitközségek között bizonyos elvi kérdésekben nézeteltérések merültek fel.

A beeskereki r. kath. hitközség pár héttel ezelőtt tartott képviselő-testületi ülésén vált először ismertté ez a két ellentétes felfogás és azóta oly irányban folynak a tárgyalások, hogy a meglevő ellentétek a lehetőség szerint kiegyenlítettessenek.

Az új alapszabályok ügyéről és a helybeli kath. hitközség képviselő-testületi ülésén történekről tudomással bírtunk mi is, de nem tartottuk semmiféle szempontból az ügy érdekében valóban ezzel a kérdéssel a nagy nyilvánosság előtt foglalkozni mindaddig, amíg az végleges elintéztést nem nyer.

És most egyszerre, egészen váratlanul megszólal a „Bácsmezei Napló“. Az említett cikkben a dolgokat oly beállításban hozza, hogy a kevésbé tájékozott újságolvasó előtt azt a látszatot keltheti a cikk, mintha információit a hitközség vezetőitől nyerte volna. Mintán előttünk nem volt ismeretlen a hitközség vezetőségének álláspontja ebben a tekintetben, kérdést intéztünk dr. Várady Imréhez, a beeskereki r. kath. hitközség elnökéhez, hogy mik az észrevételei a Bácsmezei Napló cikkéhez, amire tőle az alábbi információt kaptuk:

— Tény az, hogy járt nálam a Bácsmezei Napló beeskereki munkatársa és érdeklődött a hitközség ügyeiről, amire én rögtön a leghatározottabban kijelentettem, hogy ezt a kérdést annyira a hitközség belügyének tekintettük, hogy ildomosnak tartottuk vele a nyilvánosság előtt nem foglalkozni. Ezért nem volt szó róla a helybeli magyar sajtóban sem. Megismételttem előtte újra, hogy az ügy nem tartozik a nyilvánosság elé, de még kevésbé a Bácsmezei Napló elé és felkértem, hogy ne írjon róla lapjában márcsak azért sem, mert most van a kérdés tárgyalás alatt.

— A „Bácsmezei Napló“ munkatársa erre azt felelte, hogy ő ennek dacára kötelességének tartja foglalkozni az ügyvel, amire kijelentettem, hogy nemcsak nem adok semmiféle felvilágosítást, hanem a mennyiben az ismerttetett álláspontom ellenére is jónak látná lapjában a r. kath. hitközség ügyével a nyilvánosság előtt foglalkozni, úgy

én ezt izléstelenységnek és tapintatlanságnak tekintem, különösen a Bácsmezei Napló részéről.

— Ezek a Bácsmezei Naplóban megjelent cikkek személyemmel összefüggő előzményei.

— Ami már most a kérdéses cikknek ténybeli állításait illeti, mindekelőtt nem fedi a valóságot az egész cikknek tendenciózusan beállított azon alaphaugja, mintha a bánati püspökség és a hitközségek között hare volna. Épigy valótlán, hogy a kérdéssel a beeskereki r. kath. hitközség közgyűlésen foglalkozott volna és pedig olyképpen, hogy ezen állítólagos közgyűlés határozathozatal nélkül lett volna kénytelen szétoszolni. Tény csak az, hogy az újonnan kibocsájtott alapszabályokkal egy előzetesen egybehívott hitközségi képviselő-testületi ülésen foglalkoztunk, amelyen a tanácskozások eredményeként az a határozat hozatott, hogy a hitközség autonóm jogainak fenntartása mellett kísérletessék meg a felmerült véleményeltérések békés kiegyenlítése.

— Valótlán továbbá a közlemény azon beállítása is, mintha a beeskereki hitközség bármely irányu mozgalmat indított volna, azon célból, hogy a többi hitközségeket is valamelyes együttes akcióra igyekeznek rábírn.

— Nem fedi a valóságot az sem, hogy a beeskereki hitközség külön mozgalmat indított volna, amelyhez bármely vidékről is, különösen pedig német vidékről esatlakozás történt volna.

— A legbékésebb mederben folynak tárgyalások és megbeszélések a teljes kiegyenlítés, a béke és a lelki összhang megteremtése érdekében.

Mintán a Bácsmezei Napló dr. Várady Imre mellett említést tett a beeskereki r. kath. hitközség egy másik vezetőtagjáról, dr. Weiterschan Józsefről is, őt is felkerestük és közölve vele dr. Várady Imre nyilatkozatát, megkérdeztük, hogy mit szól a Bácsmezei Napló cikkéhez. Dr. Weiterschan József szíves volt velünk álláspontját a következőkben ismertetni:

— Dr. Várady Imre hitközségi elnök nyilatkozatának ténybeli részéhez semmi hozzáfűzni valóm nincs, mert az teljesen fedi az én álláspontomat is. De a magam részéről még külön kifogásolom a cikknek azt a részét, amely szerint „különösen a németajku hitközségek találják sérelmesnek az alapszabályokat és esatlakoznak a beeskerekiek mozgalmához.“ Ez a beállítás ugyanis azt a látszatot kelthetné, mintha a hitközség német tagjai befolyásukat arra használnák fel, hogy a németajku községek ezen hitéleti ügyben ellenállásra buzdítsák. Ez a szándék annyival is inkább távol áll tőlünk, mert hisz ez nem politikai pártügy, ezt annyira minden egyes katolikus hívő saját lelkiismereti kérdésének tekintjük, hogy kiépített szervezeteinket soha és semmiképpen sem használjuk fel ilyenemű hitéleti kérdésekbe való beavatkozásra. Nem is tudunk arról, mintha csak egyetlen német

községben is a beeskereki hitközség állásfoglalása váltotta volna ki a netán támadt mozgalmat.

Ez a beeskereki r. kath. hitközség vezetőségének álláspontja ebben a kérdésben, amelyben végleges döntés vagy állásfoglalás még semmi irányban nem történt. Eppen azért tartottuk mi a magunk részéről helyesebbnek, hogy ne foglalkozzunk a kérdéssel időnek előtte és most is csak azért tettük, hogy elejét vegyük azoknak a félreértéseknek, a mik a Bácsmezei Napló cikke nyomán keletkezhetnének.

Pártvezérek a Bácságban.

Zsivkovity és Vukicsevity a jövő héten érkezik Beeskerekre. — Pribicsevity a Vajdaságba készül.

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 8.

Megirta a „Torontál“, hogy Zsivkovity Ljuba, a radikális képviselői klub elnöke és Vukicsevity Velja volt közoktatásügyi miniszter a görög keleti karácsonyi ünnepek alkalmával Beeskerekre érkeznek, ahol Rajity Tósa dr. beeskereki járási országgyűlési képviselőnek lesznek a vendégei. A két vezető politikus beeskereki látogatása azonban elmaradt, aminek oka abban keresendő, hogy a pénzügyi bizottság a parlamenti szünet alatt is, közvetlenül a karácsonyi ünnepek előtti napig folytatta munkásságát. A pénzügyi bizottság permanens ülésezése lekötötte a két radikális pártvezért, úgy hogy Beeskerekre tervezett látogatásukról kénytelenek voltak lemondani.

Értesülésünk szerint Zsivkovity Ljuba és Vukicsevity Velja beeskereki látogatása nem marad el, csak elhalasztódott. A radikális képviselői klub elnöke és a volt közoktatásügyi miniszter valószínűleg a jövő hét folyamán érkezik Beeskerekre, hogy eleget tegyen Rajity Tósa képviselő meghívásának. A két vezető politikus beeskereki látogatásának ideje alatt a vendéglátó képviselővel a szomszédos Écska községben rökavadasaton is részt vesz.

Érdekes látogatásról beszélnek még a helyi politikai körökben. Beeskerekre várják Pribicsevity Szvetozár független demokrata párti vezért, volt közoktatásügyi minisztert, aki már régebben szándékozik a Vajdaságba ellátogatni. A pártvezér fogadtatására hír szerint már meg is kezdtek az előkészületeket. Novibecsejen a bászági és bászokai pártszervezetek együttes értekezletet terveznek, amelyen részletesen megbeszélnek a fogadtatás és az előkészítő munkálatok részleteit. A jelekből arra lehet következtetni, hogy a volt miniszter a Vajdaság több helységébe készül ellátogatni, ezek sorában azonban minden bizonnyal helyet foglal Beeskerek is. A novibecseji együttes értekezletet több népgyűlés fogja követni, amelynek feladata lesz a nép érdeklődését felkelteni és a nagy népgyűléseket előkészíteni, amelyeken Pribicsevity beszámoló fog mondani. Pribicsevity vajdasági utját február elejére tervezik.

HIREK

— jan. 8.

Mária királynő születésnapja. Szombaton tartja Mária királyné születésnapját, amely alkalommal az udvari kápolnában istentisztelet lesz. A királynő születésnapjára rendelt udvari bál az olasz anyakirálynő közbejött elhalálózása miatt elmarad. A bál valószínűleg 14-ike után lesz meg.

Mária királyné születésnapját Beeskereken is megülik. A házakat fellobogózzák, hogy a város külsőleg is hirdesse az ország ünnepét. Este a helybeli tisztikar táncmulatságot rendez a megyeháza nagytermében.

A rendőrség a holnapi napra nem irt elő az üzemek és üzletek nyitvatartására semmiféle megszigorítást és így rendes munkanap lesz.

Uj hajómenetrend Beograd—Pancsevó között. Az állami folyamhajózási társulat január 6-ika óta a beograd—pancsevói vonalon új menetrendet léptetett életbe. E szerint Beogradból indul Pancsevóra: 6, 8, 10, 12:15, 15, 17:15, 19:30 és 21 órakor indul a hajó, míg Pancsevórol Beogradba: 4:15, 6, 8, 10, 12:15, 14:30, 17:30 és 19 órakor.

A „Kulturbund“ estélye. A beeskereki Kulturbund női alosztálya január 9-ikén a Kaszinóban előadást rendez, amelyet táncmulatság fog követni. A műsoron előkép, előadás, zongora- és táncszámok szerepelnek.

Légi forgalom a belföldön. A beograd Aero-klub 1926. év folyamán meg akarja kezdeni a légi forgalom lebonyolítását Beograd—Zagreb és Beograd—Podgorica között. A légi forgalom bevezetése igen óriási előnyt jelentene különösen a montenegrói viszonylatban, mert hiszen ma a beograd—podgoricai ut két napig tart míg repülőgépen két óra.

Az izraelita nőegylet január 16-iki estélyének sikerét a rendezőség agilisán előkészíti és a társadalom színe-java erősen készül a fényesnek és hangulatosnak ígérkező estély látogatására, mely mint a nőegylet minden eddigi rendezése, ismét emlékezetesen szépnek ígérkezik. A krizantem, mely hölgyek és urak disze lesz diszkrétan pompás hatást fog adni az estnek.

Megrendszabályozzák a „renitens“ utasokat. A vasúti főigazgatóság köriratot intézett a közigazgatási hatóságokhoz, amelyekben panaszt emel az ellen, hogy magánszemélyek ismeretlen uton-módon a vonatfülkék felnyitására szükséges kulcsoknak jutottak a birtokába, amelyekkel a lezárt fülkéket felnyitják és az üldhelyek elfoglalása után újra lezárlják. Ezáltal a fülkéket gyakran egyes személyek lefoglalják és megnehezítik az utazóközönség elhelyezését. Mivel a fülkék felnyitásához szükséges kulcsok a vasut leltárához tartoznak, a vasúti főigazgatóság ma Beeskerekre érkezett köriratában arra kéri a hatóságokat, hogy kiemeltlenül járjon el azokkal szemben, akiknél ilyen kulcsokat talál. Az elkobzáson kívül nyomozást indítsanak abban az irányban is, miképpen kerültek a kulcsok az illető tulajdonába.

Adomány. Vági Sándor gyógyszerész és családja Neumann Dezső elhalálózása alkalmával lapunk utján 100—100 dinárt adományozott a Chevra Kadisanak és a r. kath. árvaháznak.

Orient Bioskop

Pénteken, jan. 8-án 3, 5, 7 és 9 órakor

Pénztárnyitás: d. e. 10—1/2-ig, d. u. 4—5-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. e. 10—11 óráig, d. u. 2 órakor.

A newyorki leánykereskedők.

Kalandos kulturfilm 7 felvonásban.

A főszerepben Tom Mix.

Jön! A legvidámabb bécsi. Jön!

Bonyodalma a lezárt titeli Tiszahid körül. Megírta a „Torontál”, hogy a megrongálódott titeli Tiszahidon beszüntették a forgalmat, sőt megtiltották, hogy a meggyengült alapzatu hid alatt hajók közlekedjenek. Tittel alatt számos faszállítmány megrekedt, mert a tilalom miatt nem tudták utjukat folytatni. A bánági kereskedelmi és iparkamara beadványban kérte a kereskedelemügyi minisztériumot, hogy intézkedjék a tarthatatlan állapot megváltoztatása érdekében, mert a folyambajozás megbénításával egyes cégek mérhetetlen károk háramlanak. A beadványt a bánági kereskedelmi és iparkamara megküldötte a közlekedésügyi és építészeti minisztériumnak is, amelyekről szintén sürgős intézkedést kért.

*Az idei Purim-bál (kék-fehér redout) február 27-én a Kaszinóban.

Harminc év óta szülőfaluja költségén utazik. Rendőrségi körözvények sűrűn futnak be Beeskerekre. Gyakran vezetnek a nyomok a Bánágba és szinte naponta figyelmeztetik a bánági rendőrhatalóságokat, hogy ilyen és ilyen nevű polgártársunk a köz terhére fedezi be élet-szükségeit olyképpen, hogy az egyes községi vezetőségektől illetőségi helyének terhére segélyeket vesz fel azon a címen, hogy ezen a pénzen hazautazhasson. Természetes, hogy az illető csak a szomszéd falpig utazik és ott ismételt alkalommal a jól bevált kereseti módszerrel. A tegnap Beeskerekre érkezett körözvény egy rekorderről ad életjelt, aki nem kevesebb idő óta, mint harminc éve járja községről-községre az országot. Azaz korábban Boszniát, Hercegovinát és Dalmáciát és az új államalakulat óta a megnagyobbodott királyságot és mindenütt hazautazási segélyeket vesz fel. Halilovity Josifnak hívják a vállalkozó szellemű egyént, aki a boszniai Kosztojnienben született és szülőhelyét harminc évvel ezelőtt hagyta el. Szülőfalujához fűződő gyengéd szálakat meleg szeretettel ápolja. Az ország minden területéről egyre-másra küldi községe vezetőségének az üdvözlőlevelet fizetési meghagyások alakjában. A megterhelt községek kéri a pénzüket. A szülőfaluja végül is megunt a költséges körutazás kiadásainak fedezését és fizetés helyett körözlevelet adott ki a belügyminisztérium útján az összes SHS állam-beli rendőrhatalóságoknak címezve, a melyekben szíves figyelmükbe ajánlja a vállalkozó szellemű utast.

Támogatják munkájukban a munkásbiztosító pénztárakat. Az alispáni hivatal rendeletet adott ki, amelyben utasítja a közigazgatási hatóságokat, hogy részesítsék kellő támogatásban a munkásbiztosító pénztárak működését. Pannaszakait bírálják meg és a kihágási feljelentéseket a lehetőség szerint intézzék el gyorsan.

Ingyen kap ötvenezer dinár biztosítást, ha egy évre a rendes kiadóhivatali áron előfizet a „Torontál”-ra.

Hajtóvadászat farkasokra. A beográdi vadásztársaságot meghívták a poszavai kerületbe, hogy hajtóvadászatot tartson farkasok ellen. A kerület erdeiben ugyanis annyira elszaporodtak a farkasok, hogy most már nemcsak a nyájakat pusztítják, hanem már a lakosság biztonságát is veszélyeztetik. A beográdiak a farkashajtóvadászatot január 10-ikén tartják meg.

* Ön végigpróbálhatja az egész várost, végül mégis okvetlenül vissza fog térni Vilim Herzfeld főutcai „Turul” áruházába, mert olyan jó és olyan olcsó cipőt, mint ott, sehol sem talál.

Elemi sorscsapásoktól senki sine mentesítve. Fizessen elő egy évre a „Torontál”-ra és ezzel ingyen biztosította lakásberendezését, ruháját, lehneműjét ötvenezer dinárra.

* Ne dobja el lyukas hó- vagy sárcipőjét! Olcsó áron és azonnal vulkanizálják Berberszki Mitánál, Velikibecskerek, a hajóállomással szemben.

* Női szabászati tanfolyamot tartunk igen jutányos tandíj mellett 1926 január 18-tól február 18-ig és február 18-tól március 18-ig. Teljes kiképzésért garantalunk. Teljes ellátást adhatunk jutányos árban. „Jelena” Havassy Ilona és Benkő Ferenc női divatterme, Szubotica, Aleksandrova ul. 11. (Korzó). Kizárólag hátul az udvarban földszinten.

Páratlan kedvezményt kap ötvenezer dináros tüzbiztosítás formájában, ha egy évre előfizet a „Torontál”-ra.

Középtermetűek voltak az ősmagyarok. A magyar néprajzi társaság legutóbbi felolvasó ülésén Bartucz Lajos dr. egyetemi magántanár 15 évig tartó kutatás alapján hosszasan foglalkozott a magyarság embertani összetételével, Székesfehérváron 75 ősmagyar hulla csontvázait mentette meg és beható tanulmányozás alapján megállapította, hogy a honfoglaló magyarok is mind középtermetűek voltak. Ős eredetükre nézve keleti, balti és kaukázusiak lehettek.

A „Torontál” minden éves előfizetőjét ötvenezer dinárra biztosítja tüzkár ellen.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Velikibecskerek.

Có-árverés.

Cukorgyárunk udvarában vasárnap, 1926 január 10-én d. e. 9 órakor 13 darab lovat és 1 darab csikót a legtöbbet ígérőnek szabad kézből elárverezünk.

Velikibecskereki Cukorgyár.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonoknak, jóbarátoknak, ismerősöknek és különösen a Lyra dalegyletnek, akik a felejthetetlen jó férj, apa, após és nagyapa

Csáby Vencel
asztalosmester

temetésén résztvettek és megjelenésükkel, virágadományaikkal nagy fájdalmukat enyhíteni igyekeztek, ezuton mondunk hálás köszönetet. Velikibecskerek, 1926 január 6. A gyászoló család.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejthetetlen emlékü, ifjun elhunyt drága jó gyermekünk

BAGI MANCI

elhalálása alkalmával részvényt nyilatásukkal, virág- és koszorúadományokkal vagy a temetésen való megjelenésükkel mélyszégyes fájdalmukat enyhíteni igyekeztek; különösen pedig a helybeli róm. kath. zárda ig-főnöknőjének, az elhunyt iskolatársainak a temetésen való megjelentetéséért, Stein Sándor tisztelendő urnak a sírnál elmondott szívhez szóló búcsuztató beszédéért, az „Esperanto”-egyesületnek szép koszorúadományáért és végül a „Lyra”-dalegysületnek a gyászházban és a temetésben elénekelt gyönyörű gyászadalokért ezuton mondunk hálatelt köszönetet.

A gyászoló család.

Két nagy szobából álló 26

irodahelyiség

orvosi rendelőnek is megfelelő, április hó elsejére kiadó. Megegyezéssel előbb is beköltözhető. Telefon, villany bevezetve.

Özv. Kurjander Antalmé,
Krunszka (Korona) utca 11. sz.

Cosulich Ginehajóival **Splitből** indulhat**Délamerikába.**

Vezérképviselőt SHS. részére J. B. Draskovity,
Zagreb. 1089

Velikibecskereki fiók: Kralja Petra trg 4.

Kiadja Pleitz Fer. Pál.

Használt fényképezőgépet

„Packfilm” kazettával megvételre keresek.

Részletes ajánlatokat a méret, gyártmány és ár megjelölésével a kiadóhivatalba kérek. 23

Elszakíthatatlan

harisnyák

EUGEN KLEIN cégnél

Velikibecskerek, Aleksandrova (F6) u.

Alkalmi vétel!

Keveset használt fehér emailrozott hálószoba, matraccal és otománnal, előnyösen eladó. Azonkívül két polirozott ág, két szekrény és egy nagy íróasztal.

Szelgrád Antal épület- és butorasztalos
Geteova (Német) utca 41. 2873

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálat és vasuti szállításból eredő mindennemű visszkéretet (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Vel. Becskerek, Etvesova u. 5.

A kiadóhivatali telefonja — 21.
A szerkesztőség telefonja 281.

Ara
1
DinH
a g
ElszákDubro
napeló
jóssze
kötöbe
helyi k
zött eg
vetlenü
tött ki.

Az „A”
Papell
vezetett
gruzsi k
zel vete
után ér
a „Petk
szomsz
litja le
sokkal
rulatna
be a kil
natban
hajóba.
kapitány
észrevet
adatott.
ta mega
séget, es
ségét es
Az „A”
pott az
sére gon

Néh
ütközé
hajó é
tak az
ria hu

Az els
tették es
A róma
ságnál e
sították

Papell
lentette.
a „Petk
megenge
ban hala
ka” para
mélyzeté
azt állit
szabálysz
nösség r
a vizsgá

Budap
vételekre
(elhanya
250, sőt
260, ten